

Huvudman

Årjängs kommun
kommun@arjang.se

Beslut

Datum 2024-05-29

Dnr 2023:6525

Sida 1 (4)

Ärendet

Tillsyn av Årjängs gymnasieskola i Årjängs kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 21 december 2023.

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen har hösten 2023 genomfört en tillsyn av Årjängs gymnasieskola i Årjängs kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande om eleverna ges undervisning av behöriga och legitimerade lärare, garanterad undervisningstid på introduktionsprogram, individuella studieplaner på introduktionsprogram, arbetet med frånvaro, utredning om särskilt stöd samt tillgång till elevhälsa.

Skolinspektionen har den 21 december 2023 beslutat att förelägga Årjängs kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande garanterad undervisningstid på introduktionsprogram. Vidare har Skolinspektionen tilldelat Årjängs kommun en anmärkning rörande att eleverna ges undervisning av behöriga och legitimerade lärare, om inte huvudmannen har rätt att tillämpa en undantagsregel.

Årjängs kommun har den 8 mars 2024 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet och anmärkningen.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Årjängs kommun har följt föreläggandet och vidtagit åtgärder med anledning av anmärkningen samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Garanterad undervisningstid på introduktionsprogram

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framkommer att skolan har ändrat i elevernas scheman och numera får alla elever på introduktionsprogrammet i genomsnitt minst 23 timmars undervisningstid i veckan. Av utredningen framkommer vidare att i de fall det finns särskilda skäl att minska

undervisningstiden har rektor gjort en bedömning och fattat beslut om detta på delegation från huvudmannen.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska utbildningen på introduktionsprogram bedrivas i en omfattning som motsvarar heltidsstudier. Eleverna har enligt skollagen rätt till i genomsnitt minst 23 timmars undervisning i veckan (garanterad undervisningstid). Utbildningens omfattning får dock minskas för en elev som begär det om huvudmannen bedömer att det finns särskilda skäl (17 kap. 6 § skollagen).

I förarbetena till bestämmelsen om heltidsstudier angav regeringen att utbildningen till sin omfattning bör vara likvärdig med utbildningar på nationella program (prop. 2009/10:165 s. 455). Regeringen har därefter i förarbetena till nu gällande lagstiftning påtalat att det finns starka likvärdighetsskäl som talar för att en reglering av den garanterade undervisningstiden för elever som läser på introduktionsprogram bör införas i skollagen. Elevers rätt till heltidsstudier på introduktionsprogram ska därför enligt förarbetena förtydligas så att eleven har rätt till minst 23 timmar garanterad undervisningstid i veckan (prop. 2017/18:183, s. 91-92).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Eleverna ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att det numera görs tillräckliga ansträngningar för att öka behörigheten av undervisande lärare.

Fortsättningsvis kommer alla tjänster att utannonseras oberoende av tjänstgöringsgrad.

Rättslig reglering

Enligt skollagen får endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen).

Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen. En sådan lärare eller förskollärare ska

1. vara lämplig att bedriva undervisningen, och

2. i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande (2 kap. 18 § skollagen).

Endast den som har legitimation får anställas som lärare eller förskollärare i skolväsendet utan tidsbegränsning. Den som inte har legitimation som lärare får dock anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning, om han eller hon ska undervisa i modersmål (2 kap. 20 § skollagen).

Av förarbeten till skollagen framgår att läraren är den enskilt viktigaste faktorn för elevernas resultat. Studier visar att lärares ämneskompetens och didaktiska kompetens är avgörande för att eleverna ska nå goda resultat. Det betonas också att rektorn har ansvar för att planera verksamheten på ett sådant sätt att lärare används för sådan undervisning som läraren har utbildning för. I vissa fall tillåts huvudmannen att göra undantag från denna skyldighet. För att en undantagssituation ska anses föreligga ska det som huvudprincip antingen saknas lärare som har en utbildning avsedd för den undervisning de ska bedriva eller finnas särskilt skäl med hänsyn till eleverna. Som exempel på vad som kan vara "särskilt skäl" anger förarbetena behov av att få bort en utbildad lärare från undervisningen som har missbruksproblem. Förarbetena ger också exempel på organisatoriska skäl som gör att all undervisning inte kan bedrivas av lärare och förskollärare med utbildning för den aktuella undervisningen. Det kan handla om hastiga svängningar i söktryck och elevkullarnas storlek, tjänstledigheter, förändringar i efterfrågan på viss undervisning eller ökat behov av särskilt stöd (Se prop. 2009/10:165 s. 261-262, 267 f.).

En person som enligt huvudregeln inte får användas för att bedriva en viss undervisning får användas för detta under högst ett år i sänder. Huvudmannen är efter denna tid skyldig att på nytt försöka finna en lärare som har en utbildning som är avsedd för undervisningen (prop.). Av 2 kap. 19 § skollagen framgår att om en person som avses i 18 § ska användas för att bedriva undervisning under längre tid än sex månader, ska huvudmannen först fatta beslut om det. Syftet med särskilda beslut av huvudmannen om undantag från regeln om användning av lärare efter viss tid är att andelen undervisning som bedrivs av lärare som saknar rätt utbildning för denna undervisning ska minska. Alla elever och barn har rätt till undervisning av god kvalitet och undervisningen ska därför, som ovan nämnts, i första hand skötas av lärare som har en utbildning för den undervisning de bedriver.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del

X Jin Sarac Batifi

Beslutsfattare
Signerat av: Jin Sarac Batifi

X Ola Cederblad

Föredragande
Signerat av: Ola Cederblad